

Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

TGAU

4322/52

DYNIAETHAU

**UNED 2: CYMDEITHAS MEWN CYFNOD O NEWID:
UDA, 1945-1975**

A.M. DYDD LLUN, 28 Mai 2012

1 orwr

Cwestiynau wedi'u hateb	Arholwr yn unig
Cwestiwn 1 (Adran A)	
Cwestiwn 2 neu 3 (Adran B)	
CYFANSWM	50

4322
520001

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch Gwestiwn 1 (Adran A) a *naill ai* Cwestiwn 2 neu Gwestiwn 3 (Adran B).

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn. Defnyddiwch dudalennau ychwanegol os nad oes digon o le yn y llyfryn hwn. Ysgrifennwch eich enw ar bob tudalen ychwanegol a nodwch yn glir rif y cwestiwn rydych yn ei ateb. Rhowch eich tudalennau ychwanegol y tu mewn i'r llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

I ennill y marciau llawn ar gyfer cwestiwn, rhaid i'ch atebion fod yn berthnasol a rhaid iddynt wneud defnydd llawn o'r wybodaeth sydd wedi'i rhoi.

Cofiwch y dylech gefnogi eich atebion bob amser trwy ddefnyddio eich gwybodaeth a'ch dealltwriaeth o'r pwnc a ddewisoch chi.

CYMDEITHAS MEWN CYFNOD O NEWID: UDA, 1945-1975

Atebwch Gwestiwn 1 (Adran A) a naill ai Cwestiwn 2 neu Gwestiwn 3 (Adran B).

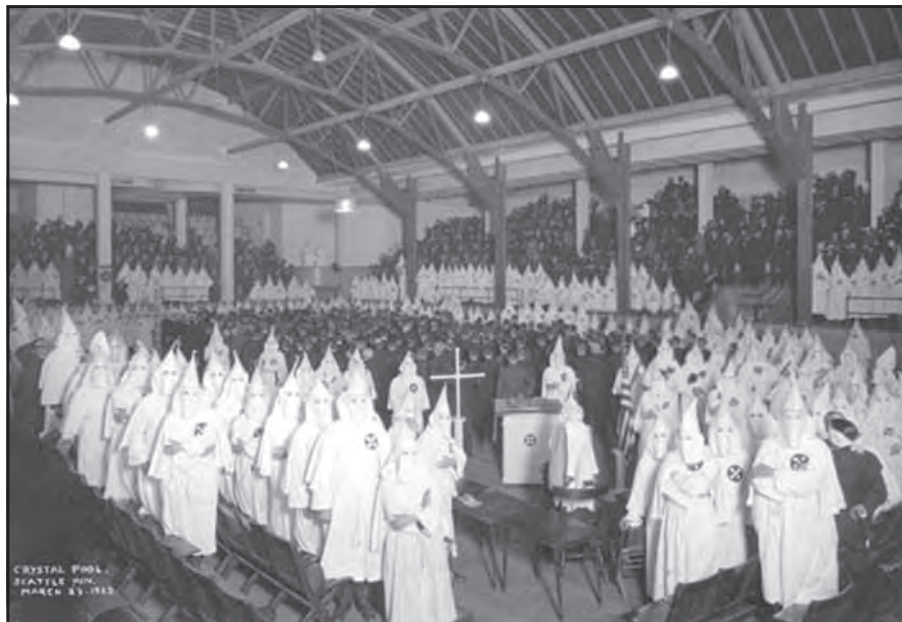
ADRAN A

Atebwch bob rhan o'r cwestiwn hwn.

1. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am y sialens o sicrhau cydraddoldeb hiliol yn UDA.

Astudiwch Ffynhonnell A isod ac yna atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

Ffynhonnell A – yn dangos cyfarfod o'r Ku Klux Klan yn y 1940au.

(a) Beth oedd y Ku Klux Klan?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(b) Disgrifiwch y gwahaniaethu (*discrimination*) roedd pobl ddu yn ei ddiodef yn UDA ar ôl 1945. [4]

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4322
520003

Astudiwch Ffynhonnell B isod ac yna atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

**Ffynhonnell B – yn dangos myfyrwyr du yn cynnal ‘eisteddfa (*sit-in*)’
wrth gownter cinio Walgreen yn y 1960au.**

(c) Pa mor ddefnyddiol yw Ffynhonnell B i hanesydd sy'n astudio'r dulliau roedd y mudiad Hawliau Sifil yn eu defnyddio i sicrhau cydraddoldeb hiliol? [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ch) Eglurwch pam roedd Boicot Bysiau Montgomery yn drobwynt mawr yn yr ymgyrch o
blaid hawliau sifil. [6]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4322
520005

Darllenwch y ffynonellau canlynol yn ofalus ac yna atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

Ffynhonnell C

'Roedd Deddf Hawliau Sifil 1964 yn bwysig iawn yn hanes Hawliau Sifil yn America. Roedd y ddeddf yn gwneud gwahaniaethu ar sail hil yn anghyfreithlon mewn theatrau, tai bwyta a gwestai. Roedd cyflogwyr yn gorfod darparu cyfleoedd cyfartal mewn cyflogaeth. Roedd y ddeddf yn cadarnhau'r hawl i bleidleisio i bob un o'r bobl ddu. Y ddeddf hon, yn ôl rhai, oedd gorchest (*achievement*) fwyaf yr Arlywydd Johnson.'

Rhan o wefan addysgol ar gyfer disgyblion sy'n astudio TGAU hanes

Ffynhonnell CH

'Rwy'n cofio pa mor siomedig oedden ni i gyd gyda Deddf 1964. Roedd i fod i wneud cymaint dros bobl ddu ond nid oedd y Ddeddf yn mynd yn ddigon pell i sicrhau ein hawliau sifil. Roedd y mwyafrif o lywodraethau'r taleithiau yn anwybyddu'r Ddeddf, yn enwedig yn y de, a daeth llawer o gyflogwyr o hyd i ddulliau eraill o beidio â rhoi swyddi i bobl ddu. Digwyddodd terfysgoedd mewn lleoedd fel Chicago, gweithredoedd treisgar oedd yn dangos pa mor ddig oedden ni ar ôl 20 mlynedd o ymgyrchu.'

Rhan o gyfweiliad teledu a roddodd Joshua Edwards yn 2004 ar achlysur 40fed pen blwydd y Ddeddf. Roedd Edwards yn ymgyrchydd dros hawliau sifil trwy gydol y 1950au a'r 1960au.

- (d) Pam mae Ffynonellau C ac CH yn rhoi safbwyntiau gwahanol am bwysigrwydd Deddf Hawliau Sifil 1964?
Yn eich ateb dylech ystyried awduraeth (authorship) y ffynonellau a'u cynnwys hefyd.

[6]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(*dd*) ‘Mae Martin Luther King wedi cael llawer gormod o glod. Roedd rhesymau pwysicach eraill pam y llwyddodd pobl ddu i sicrhau hawliau sifil yn UDA.’

I ba raddau rydych chi’n cytuno â’r gosodiad hwn? [8]

Rhowch ddadleuon o blaid ac yn erbyn y gosodiad hwn trwy:

ddisgrifio gwaith a phwysigrwydd Martin Luther King;

ystyried rhesymau eraill pam y llwyddodd pobl ddu i sicrhau hawliau sifil.

Gorffennwch trwy ddweud i ba raddau rydych chi’n cytuno â’r gosodiad hwn.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

DIWEDD ADRAN A

ADRAN B

Atebwch naill ai Cwestiwn 2 neu Gwestiwn 3.

2. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am effaith y Rhyfel Oer ar gymdeithas America.

Astudiwch Ffynhonnell A ac atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

Ffynhonnell A – yn dangos bom niwclear yn ffrwydro yn ystod profion yn y 1950au.

(a) Beth oedd y ras arfau rhwng UDA ac UGSS ar ôl 1945?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(b) Disgrifiwch y prif wahaniaethau rhwng cyfalafiaeth a chomiwnyddiaeth.

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(c) Eglurwch pam roedd gwrthwynebiad yn UDA i'r rhyfel yn Vietnam.

[6]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Os ydych wedi ateb Cwestiwn 2 peidiwch ag ateb Cwestiwn 3.

- 3. Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am ddylanwadau gwleidyddol, cymdeithasol ac economaidd ar fywydau pobl yn UDA ar ôl 1945.

Astudiwch Ffynhonnell A isod ac atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

Ffynhonnell A – yn dangos hysbyseb o UDA yn y 1950au.

- (a) Disgrifiwch ddulliau hysbysebu yn UDA yn y 1950au.

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(b) Sut gwnaeth cerddoriaeth boblogaidd newid yn UDA yn ystod y 1950au a'r 1960au? [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(c) Pa ran chwaraeodd yr Arlywydd Nixon yn helynt Watergate?

[6]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

